

ISSN 2079-4762

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

ТОРГІВЛЯ І РИНОК УКРАЇНИ

Тематичний збірник наукових праць

2017

№ 1 (41)

Виходить два рази на рік

Збірник засновано 1994 року

Засновник – Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

*Журнал включений до міжнародних наукометричних баз
та інформаційно-аналітичних систем
Google Scholar, ResearchBib, Scientific Indexing Services*

Кривий Ріг
ДонНУЕТ
2017

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

УДК 339.1

Бавико О. Є.,
д-р екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна, e-mail: alex-1105@ukr.net

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ В УКРАЇНІ

UDC 339.1

Bavyko O. Ye,
Grand PhD in Economic sciences,
Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine, e-mail: alex-1105@ukr.net

MARKET TRENDS OF UKRAINIAN BUILDING MATERIALS

***Мета.** Метою дослідження є визначення асортиментної структури, основних тенденцій і прогноз розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні.*

***Методи.** У дослідженні використано комплекс загальнонаукових методів: групування та аналізу статистичної інформації, порівняння отриманих значень та екстраполяції результатів на наступні періоди розвитку.*

***Результати.** Визначено асортиментну структуру ринку будівельних матеріалів в Україні. Встановлено, що обсяги будівельних робіт та ринку будівельних матеріалів безпосередньо залежать від макроекономічної кон'юнктури. Кризовий стан української економіки та зменшення платоспроможності населення призвели до скорочення обсягів будівельних робіт у 2016 році на 32,6 %. Найменшим падінням обсягів відзначається сегмент житлового будівництва, оскільки нерухомість була і залишається засобом вкладення та збереження грошових коштів з боку населення. Обсяг ринку будівельних матеріалів має від'ємну динаміку, за останні три роки він скоротився на 25,5 %. Постійно скорочується частка будівельних матеріалів, що були вироблені українськими підприємствами. Основною причиною вказаної тенденції є низький технологічний рівень виробництва. За всіма асортиментними позиціями ринку, окрім бетонних блоків та цегли, відбувається скорочення виробництва. За збереження відміченої у 2016 році тенденції до відновлення обсягів економічної активності у сфері будівництва зростання платоспроможного попиту може збільшити обсяги ринку до передкризових значень вже у 2018 році.*

***Ключові слова:** ринок будівельних матеріалів, асортиментна структура, тенденції ринку, обсяг ринку, обсяг будівництва, частка українських виробників.*

Ринок будівельних матеріалів є складовою частиною будівельного комплексу національної економіки, що тісно пов'язаний з усіма її галузями. Будівництво є одним із основних мультиплікаторів у економіці, оскільки воно використовує продукцію багатьох галузей. У будівництві використовується 10 % продукції машинобудування, 20 % прокату чорних металів та хімічної промисловості (лаки, фарби, пластмаси), 40 % лісоматеріалів. Для виробництва будівельних матеріалів потрібна велика кількість електроенергії, палива і води. Будівельні матеріали та конструкції є важливою складовою частиною вантажообігу на залізничному й автомобільному транспорті. Транспортні витрати в собівартості будівництва становлять біля 25 %. Частка будівельної галузі у національному господарстві досить значна. В Україні у 2014 р. вона складала 4,8 % ВВП. Частка економічно-активного населення, зайнятого у будівництві, склала 3,9 % [1].

Розвиток мультиплікативних галузей є одним із індикаторів стану національної економіки. Обсяги капітальних вкладень у будівництво опосередковано відображають спроможність фізичних та юридичних осіб витратити значні обсяги фінансових ресурсів, а отже, їх наявність. Аналіз динаміки обсягів та структури ринку будівельних матеріалів надає інформацію, що характеризує ступінь економічної активності у сфері будівництва,

© О. Є. Бавико, 2017

можливі темпи її зростання або скорочення, наявний попит на визначені асортиментні групи, співвідношення експорту та імпорту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначенню тенденцій розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні присвячено праці В. І. Борейко, М. Ю. Притули [2], В. Б. Коваля [3], В. О. Шевченко [4] та інших дослідників. Прикладні проблеми ціноутворення та регіональної специфіки досліджують В. В. Смачило, В. В. Блажко, В. Ю. Халіна [5].

Плинність ринкової ситуації за загальних умов турбулентності внутрішніх та зовнішніх ринків актуалізує необхідність здійснення постійного моніторингу тенденцій розвитку ринку будівельних матеріалів з метою своєчасної ідентифікації сегментів і тенденцій, що містять додаткові можливості або загрози для комерційної діяльності суб'єктів галузі.

Метою дослідження є визначення асортиментної структури, основних тенденцій і прогноз розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будівельні матеріали — це природні і штучні матеріали та вироби, які використовуються при спорудженні й ремонті різноманітних будинків і споруд. У процесі промислової переробки сировинних матеріалів одержують різноманітні вироби будівельного призначення: бетонні плити, цеглу, черепицю, труби, скло і скловироби, азбоцементні і пластмасові вироби, дошки. З будівельних матеріалів і виробів виготовляють будівельні конструкції. Основними з них є залізобетонні вироби, панелі для стін, конструкції, перекриття, фундаменти блоки, колони, ферми. Будівельні матеріали класифікуються за походженням, хімічним складом, технологічною ознакою, призначенням [6]. На основі відповідних класифікацій формується номенклатура будівельних товарів. Базова структура асортименту будівельних товарів може бути сформована на основі такої класифікації:

- сировинні матеріали (гравій, пісок, вапно, гіпс, природний камінь, необроблена деревина);
- матеріали-напівфабрикати (ДВП і ДСП, фанера, металеві профілі, бруси);
- матеріали, готові до застосування (цегла, облицювальна плитка, склоблоки, столярні вироби, сантехніка, сухі суміші, фарби, шпалери та ін.).

У 2014–2016 рр. будівельна галузь України перебувала під впливом загальноекономічної кризи, що проявилася у виникненні проблем із фінансуванням будівельних проектів. Відповідні проблеми були зумовлені фінансовою кризою, за якої відбулася трикратна девальвація національної валюти, що у свою чергу дуже ускладнило доступ позичальників до кредитних ресурсів. Зазначені проблеми багатократно зменшили кількість потенційних покупців нерухомості, внаслідок чого зменшився платоспроможний попит, а отже, і обсяги будівництва. Фінансова криза призвела до того, що якщо раніше будівельні компанії мали декілька джерел фінансування своїх проектів, серед яких були власні кошти, кошти від продажу нерухомості на етапі будівництва та залучені кошти (переважно кредити від банків), то у період 2014–2016 рр. головним джерелом для подальшого фінансування робіт виступали кошти власників проектів. Їх обмеженість не стимулює обсягів будівництва.

Динаміка обсягів будівельних робіт у порівнянні до 2013 р. цінах відображає стан будівельної галузі в Україні. Негативний вплив політико-економічної кризи майже у два рази зменшив обсяги будівельних робіт у 2015 р. Наступний — 2016 р. характеризується частковим відновленням обсягів будівництва до 67,4 % порівняно з 2013 р.

Найменшим падінням обсягів відзначається сегмент житлового будівництва, оскільки нерухомість була і залишається засобом вкладення та збереження грошових коштів з боку населення. Бізнес-сегмент зазнав найбільшого падіння. Вкладати кошти у будівництво нових офісних, торговельних та адміністративних приміщень за умов фінансової кризи не має можливості. Жорстка економія ресурсів на підприємствах та в організаціях усіх форм власності вимагає оптимізації витрат, у тому числі й на використання приміщень. Інженерні споруди за умов обмеженості державного фінансування підтри-

муються у робочому стані. Введення в експлуатацію нових об'єктів відбувається лише за нагальної необхідності (табл. 1).

Таблиця 1 — Обсяги виконаних будівельних робіт у порівнянні до 2013 р. цінах (розраховано автором за матеріалами [7])

Будівельні роботи	2013		2014		2015		2016	
	млн. грн.	млн. грн.	% до 2013 р.	млн. грн.	% до 2013 р.	млн. грн.	% до 2013 р.	
Будівництво	58586,2	41216,7	70,3 %	34440,1	58,7 %	39632,6	67,4 %	
Будівлі	28257,3	20045,6	70,9 %	17309,9	61,2 %	20278,7	71,7 %	
— житлові	9953,1	9106,8	91,5 %	8328,6	83,6 %	9638,5	98,6 %	
— нежитлові	18304,2	10941,2	59,7 %	8981,2	49 %	10640,2	58,1 %	
Інженерні споруди	30328,9	21171,1	69,8 %	17130,2	56,4 %	19353,9	63,8 %	
Індекс інфляції	100,5 %	124 %		143 %		112 %		

Відповідно, зменшення обсягів будівельних робіт призвело до зменшення попиту на будівельні матеріали, що позначилося на скороченні обсягів їх виробництва.

Переходячи від макроекономічної кон'юнктури до безпосереднього аналізу ринку будівельних матеріалів необхідно зазначити, що сучасна промисловість будівельних матеріалів — це комплексна галузь, яка містить у собі більше двадцяти самостійних підгалузей, багато з яких, у свою чергу, нараховують у своєму складі кілька видів виробництв, при цьому кожна підгалузь утворює свій ринок, який функціонує самостійно, утворюючи в сукупності загальний ринок будівельних матеріалів. Промисловість будівельних матеріалів є великою складовою економіки будь-якої країни. Ця галузь, будучи основною матеріальною базою для будівельного комплексу, істотно впливає на темпи зростання в інших галузях економіки і соціально-економічний стан суспільства в цілому.

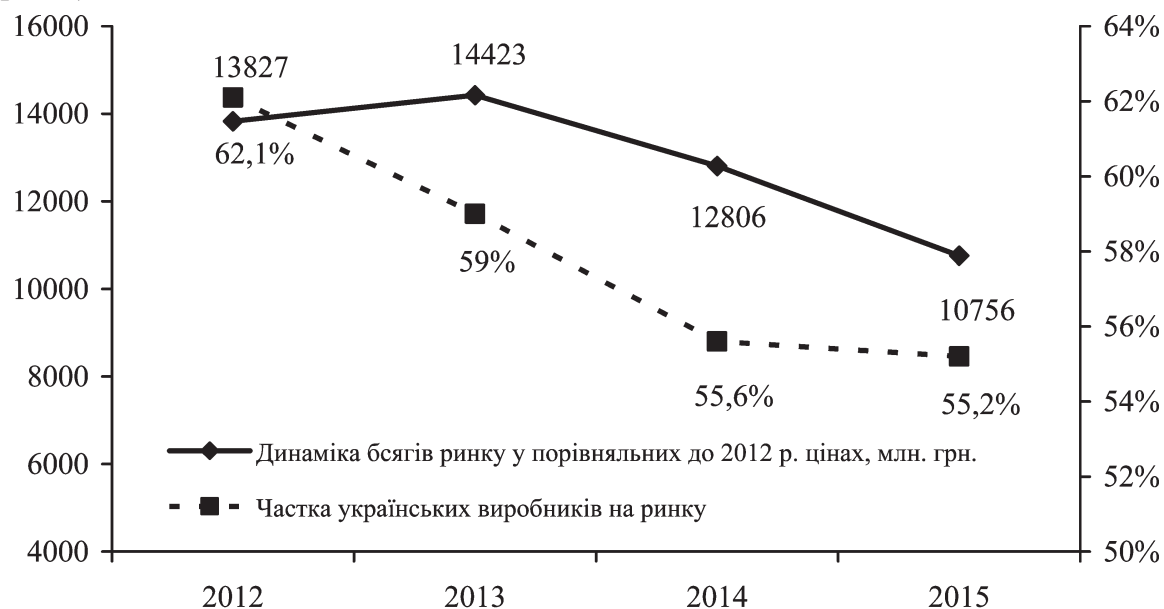
Промисловість будівельних матеріалів включає виробництво основних видів будівельних матеріалів — цементу, цегли та інших стінових матеріалів, бетону і бетонних конструкцій, азбоцементних виробів, плитки керамічної, брущатки, теплоізоляційних матеріалів, покрівельних матеріалів і багатьох інших. Промисловість будівельних матеріалів містить у собі такі підгалузі:

- виробництво цементу;
- виробництво вапняних, гіпсових і місцевих в'язких матеріалів і виробів з них;
- виробництво бетонних і збірних залізобетонних конструкцій і виробів;
- виробництво стінових матеріалів;
- виробництво будівельної кераміки;
- виробництво азбестових і азбестоцементних виробів;
- виробництво полімерних будівельних матеріалів;
- виробництво м'яких покрівельних і гідроізоляційних матеріалів;
- виробництво облицювальних матеріалів і виробів з природного каменю;
- виробництво пористих заповнювачів;
- виробництво теплоізоляційних матеріалів;
- виробництво нерудних будівельних матеріалів;
- виробництво санітарно-технічних виробів;
- виробництво опалювальних систем;
- склоробне виробництво;
- деревообробне виробництво;
- виробництво лакофарбових матеріалів;
- інші галузі [2, с. 65–66].

За даними Державної служби статистики України, виробництвом будівельних матеріалів в Україні займається майже 9 тис. підприємств, більша частина яких зосереджена у Київській, Львівській, Харківській, Донецькій, Сумській та Житомирській областях. Проте асортимент та якість продукції вітчизняних виробників не завжди задовольняє

потреби сучасного будівництва. Суттєве відставання обумовлено недостатнім технічним рівнем виробництва, для підвищення якого необхідні інноваційні та інвестиційні проекти [4].

Загальний обсяг ринку продажів будівельних матеріалів у порівняльних до 2012 р. цінах зменшився порівняно з 2013 р., у 2014 р. — на 11,3 %, у 2015 р. — на 25,5 % (див. рис. 1).

Рисунок 1 — Тенденції розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні (розраховано автором за матеріалами [8; 9])

Частка будівельних матеріалів у загальному товарообігові на внутрішньому ринку України за останні п'ять років не змінилась і складає 3,7 % [8].

За інформацією Державної служби статистики України, частка будівельних матеріалів, що реалізуються на внутрішньому ринку та є виробленими українськими виробниками, постійно скорочується. За період з 2012 по 2015 рр. скорочення склало 6,9 %.

Причини зменшення частки українських товарів є загальновідомими. Це низька якість товарів, велика енергоємність, а отже, й неконкурентна ціна.

Українські забудовники доволі активно користуються вітчизняними будівельними матеріалами. Але на сьогодні будівельні компанії закуповують 90 % низькотехнологічних матеріалів українського виробництва і 40 % високотехнологічних.

Асортиментна структура випуску будівельних матеріалів, за інформацією Державної служби статистики України, має такі показники (табл. 2).

Таблиця 2 — Асортиментна структура випуску будівельних матеріалів (розраховано та складено автором за матеріалами [1])

№	Найменування товарної підгрупи	2013	2014	2015	Відхилення до 2013
1	Вікна та їх рами, двері балконні та їх рами, двері та їх коробки та пороги, з деревини, млн. м ²	3,3	2,6	2,4	-0,9
2	Шпалери та вироби з паперу для покриття стін подібні; папір прозорий для вікон, тис. т	119	117	56,9	-62,1
3	Фарби та лаки на основі поліефірів, акрилових і вінілових полімерів, у неводному середовищі; розчини, тис. т	92,8	79,6	57,0	-35,8
4	Лінолеум та покриття для підлоги тверді на текстильній основі (крім листів та пластин, які складаються тільки з маси лінолеуму), млн. м ²	16,9	14,4	12,2	-4,7
5	Плитки та плити, керамічні, млн. м ²	57,3	50,6	44,7	-12,6

Продовження таблиці 2

№	Найменування товарної підгрупи	2013	2014	2015	Відхилення до 2013
6	Цегла невогнетривка керамічна будівельна (крім виробів з борошна кам'яного кремнеземистого чи ґрунтів діатомітових), млн. м ³	2,2	2,2	2,2	0
7	Портландцемент, цемент глиноземистий, цемент безклінкерний шлаковий і цементи гідравлічні подібні, млн. т	9,9	8,6	8,5	-1,4
8	Вапно негашене, гашене та гідравлічне, млн. т	3,9	3,1	2,7	-1,2
9	Блоки та цегла із цементу, бетону або каменю штучного для будівництва, млн. т	3,3	3,0	3,4	+ 0,1
10	Елементи конструкцій збірні для будівництва із цементу, бетону або каменю штучного, млн. т	4,7	3,9	4,4	-0,3
11	Розчини бетонні, готові для використання, млн. т	15,5	12,3	12,5	-3,0
12	Вироби з азбестоцементу, із цементу з волокнами целюлози або подібних волокнистих сумішей, тис. т	358	202	133	-225
13	Вироби з асфальту або матеріалів подібних (нафтового бітуму, кам'яновугільного пеку), в рулонах, млн. м ²	32,5	27,0	27,8	-4,7

За більшістю асортиментних позицій відбулось зменшення обсягів випуску, що було детерміновано загальною кризовою ситуацією та падінням обсягів будівництва в Україні. Обсяги випуску готової продукції зменшились за такими асортиментними групами:

- вікна та їх рами, двері балконні та їх рами, двері та їх коробки і пороги — на 27,3 %;
- шпалери та вироби з паперу для покриття стін подібні; папір прозорий для вікон — на 52,2 %;
- фарби та лаки на основі поліефірів, акрилових і вінілових полімерів, у неводному середовищі; розчини — на 38,6 %;
- лінолеум та покриття для підлоги тверді на текстильній основі — на 27,9 %;
- плитки та плити, керамічні — на 22 %;
- портландцемент, цемент глиноземистий, цемент безклінкерний шлаковий і цементи гідравлічні подібні — на 14,2 %;
- вапно негашене, гашене та гідравлічне — на 30,8 %;
- елементи конструкцій збірні для будівництва з цементу, бетону або каменю штучного — на 6,4 %;
- розчини бетонні, готові для використання — на 19,4 %;
- вироби з азбестоцементу, із цементу з волокнами целюлози або подібних волокнистих сумішей (азбесту, целюлози та інших рослинних волокон, синтетичних полімерів, скла чи металевих волокон і т. ін.) та цементу або інших гідравлічних зв'язувальних речовин, які містять азбест — на 62,9 %;
- вироби з асфальту або матеріалів подібних (нафтового бітуму, кам'яновугільного пеку), в рулонах — на 14,5 %.

Збільшення випуску на 0,03 % відбулось за позицією — блоки та цегла із цементу, бетону або каменю штучного для будівництва. Обсяги випуску цегли невогнетривкої керамічної будівельної залишились без змін.

Висновки. Аналіз динамічних рядів обсягу ринку продажів будівельних матеріалів у цілому та асортиментної динаміки за окремими товарними підгрупами надає підстави для виокремлення таких тенденцій розвитку ринку:

- обсяг ринку будівельних матеріалів прямо пропорційно залежить від обсягів будівельних робіт, за період 2014–2016 рр. він скоротився на тлі загальнонаціональної політико-економічної кризи, що була спровокована військовою агресією на Сході України;

— скорочення ринку складає 25,5 % у порівнянні до 2012 р. цінах, одночасно в галузі будівництва спостерігається часткове відновлення обсягів економічної активності, що має призвести до збільшення платоспроможного попиту та повернення до передкризових обсягів вже наступного 2018 р.;

— частка українських товарів на ринку будівельних матеріалів у останні п'ять років скоротилась на 11,7 %. Українські виробники є традиційними постачальниками низькотехнологічних матеріалів: цегли, бетону, гравію, піску, арматури. Високотехнологічні товари завозяться в режимі імпорту;

— обсяг випуску за більшістю товарних підгруп будівельних матеріалів скоротився, виключенням є блоки та цегла із цементу, бетону та штучного каменю.

Список літератури/References

1. Статистичний щорічник України за 2015 рік / за ред. І. М. Жук. — К. : Державна служба статистики України. — 2016. — 585 с.

Zhuk, I. M. ed., (2016). *Statystychnyy shchorichnyk Ukrayiny za 2015 rik* [Statistical Annual of Ukraine for 2015]. Kyiv, State Statistics Service of Ukraine Publ., 585 p. [in Ukr.].

2. Борейко, В. І. Перспективи виробництва будівельних матеріалів в Україні / В. І. Борейко, М. Ю. Притула // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції : збірник наукових праць. — 2011. — Випуск XVII, № 4. — С. 64–71.

Boreyko, V. I., Prytula, M. Yu. (2011). *Perspektyvy vyrobnytstva budivelnykh materialiv v Ukrayini* [Building materials production perspectives in Ukraine]. *Problemy ratsionalnoho vykorystannya sotsialno-ekonomichnoho ta pryrodno-resursnoho potentsialu rehionu: finansova polityka ta investytsiyi* [The problems of rational use of socio-economic and natural resources of the region: financial policy and investment], is. XVII, no. 4. pp. 64–71.

3. Коваль, В. Б. Прогноз тенденцій ринку будівельних матеріалів для внутрішнього облаштування в 2012 році / В. Б. Коваль // Збірник доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сухе будівництво: товарознавчі аспекти розвитку галузі». — 2012. — С. 162–165.

Koval, V. B. (2012). *Prohnoz tendentsiy rynku budivelnykh materialiv dlya vnutrish'oho oblashtuvannya v 2012 rotsi* [Forecast market trends of building materials for home improvement in 2012]. *Zbirnyk dopovidey Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi «Sukhe budivnytstvo: tovaroznavchi aspekty rozvytku haluzi»* [Proceedings of International Scientific Conference «Dry construction, merchandising aspects of the industry], pp. 162–165.

4. Шевченко, В. О. Стан і перспективи розвитку ринку будівельних матеріалів в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Шевченко // Ефективна економіка. — 2014. — № 6. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua>.

Shevchenko, V. O. (2014). *Stan i perspektyvy rozvytku rynku budivelnykh materialiv v Ukrayini* [State and prospects of building materials development in Ukraine]. *Efektivna ekonomika* [Effective economics], no. 6. Available at : <http://www.economy.nayka.com.ua>. (Accessed 5 April 2017).

5. Смачило, В. В. Стратегічні аспекти ціноутворення на ринку сухих будівельних сумішей в Україні / В. В. Смачило, В. В. Блажко, В. Ю. Халіна // Теорія і практика стратегічного управління. — 2016. — № 38. — С. 51–64.

Smachylo, V. V., Blazhko, V. V., Khalina, V. Yu. (2016). *Stratehichni aspekty tsinoutvorennya na rynku sukhykh budivelnykh sumishey v Ukrayini* [Strategic aspects of pricing in the market of dry mortars in Ukraine]. *Teoriya i praktyka stratehichnoho upravlinnya* [Theory and practice of strategic management], no. 38, pp. 51–64.

6. Оснач, О. Ф. Товарознавство : навчальний посібник / О. Ф. Оснач. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 219 с.

Osnach, O. F. (2004). *Tovaroznnavstvo* [Commodity research]. Kyiv, Tsentr navchalnoyi literatury Publ., 219 p.

7. Обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

State Statistics Service of Ukraine (2017). *Obsiah vykonanykh budivelnykh robot za vydamy budivelnoi produktsii* [The volume of construction works by type of construction products]. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>. (Accessed 4 April 2017).

8. Товарна структура роздрібного товарообороту підприємств в Україні [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

State Statistics Service of Ukraine (2017). *Tovarna struktura rozdrubnoho tovarooborotu pidpriemstv v Ukraini* [Commodity structure of retail trade turnover of enterprises in Ukraine]. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>. (Accessed 4 April 2017).

9. Частка продажу споживчих товарів, які вироблені на території України, через торгову мережу підприємств [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

State Statistics Service of Ukraine (2017). *Chastka prodazhu spozhyvchykh tovariv, yaki vyrobleni na terytorii Ukrainy, cherez torhovu merezhu pidpriemstv* [The share of sales of consumer goods produced in Ukraine through the sales network of enterprises]. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>. (Accessed 5 April 2017).

Цель. Целью исследования является определение ассортиментной структуры и основных тенденций развития рынка строительных материалов в Украине.

Методы. В исследовании использован комплекс общенаучных методов: группировки и анализа статистической информации, сравнения полученных значений и экстраполяции результатов на последующие периоды развития.

Результаты. Определена ассортиментная структура рынка строительных материалов в Украине. Установлено, что объём строительных работ и рынка строительных материалов напрямую зависят от макроэкономической конъюнктуры. Кризисное состояние украинской экономики и уменьшение платежеспособности населения привели к сокращению объёмов строительных работ в 2016 году на 32,6 %. Наименьшим падением объёмов отмечается сегмент жилищного строительства, поскольку недвижимость была и остается средством вложения и сохранения денежных средств со стороны населения. Объём рынка строительных материалов имеет отрицательную динамику, за последние три года он сократился на 25,5 %. Постоянно сокращается доля строительных материалов, произведенных украинскими предприятиями. Основной причиной упомянутой тенденции является низкий технологический уровень производства. По всем ассортиментным позициям рынка, кроме бетонных блоков и кирпича, происходит сокращение производства. При сохранении отмеченной в 2016 году тенденции к восстановлению объёмов экономической активности в сфере строительства рост платежеспособного спроса может увеличить объёмы рынка до предкризисных значений уже в 2018 году.

Ключевые слова: рынок строительных материалов, ассортиментная структура, тенденции рынка, объём рынка, объём строительства, доля украинских производителей.

Objective. The objective of this study is to determine the assortment structure and the main trends in the development of the construction materials market in Ukraine.

Methods. The study used a set of general scientific methods: grouping and analyzing statistical information, comparing the values obtained and extrapolating the results to subsequent periods of development.

Results. The assortment structure of the Ukrainian building materials market is determined. It is established that the volume of construction works and the building materials market directly depends on the macroeconomic conjuncture. The crisis state of the Ukrainian economy and a decrease in the solvency of the population led to a reduction in the volume of construction work in 2016 by 32.6 %. The smallest drop in volumes is observed in the segment of housing construction, as real estate has been and remains a means of investing and saving money on the part of the population. The volume of the building materials market has a negative dynamics, for the last three years it has decreased by 25.5 %. The share of construction materials produced by Ukrainian enterprises is constantly decreasing. The main reason

ЗМІСТ**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОГО
ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

<i>Дорофєєва Х. М., Кудя Д. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	5
<i>Кожухова Т. В.</i> ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	10
<i>Самосьонюк Л. М.</i> ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНУ КОМПОНЕНТУ НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	21
<i>Роженко О. В., Усик П. С.</i> ЕКОБЕЗПЕКА ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
<i>Чернега О. Б.</i> ВПЛИВ ІНФРАСТРУКТУРНОГО РОЗВИТКУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	34

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

<i>Бавико О. Є.</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ В УКРАЇНІ	41
<i>Бондаренко І. С.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТУРИЗМУ: ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ І НАУКОВИХ ШКІЛ	48
<i>Бочарова Ю. Г.</i> ТАКСОНОМІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ	55

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

<i>Гудзь Ю. Ф.</i> ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ БАЗИС РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АПК	61
---	----

**ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, МАРКЕТИНГ,
МЕНЕДЖМЕНТ**

<i>Антонюк Д. А., Антонюк К. І.</i> СТРУКТУРНА ПЕРЕБУДОВА ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ	74
---	----

**ФІНАНСИ, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
КОНТРОЛЬ І АУДИТ**

<i>Каминський П. Д.</i> АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ПВП «КРИВБАСВИБУХПРОМ»	81
--	----

Наукове видання

ТОРГІВЛЯ І РИНОК УКРАЇНИ

Тематичний збірник наукових праць

2017 № 1(41)

Юридична адреса видавця:

*Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
вул. Курчатова, 13, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50042,
e-mail:druk.visnyk@donnuet.edu.ua, www.donnuet.edu.ua.*

Адреса редакції:

*Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
вул. Трамвайна, 16, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50005,
тел. (0564) 409-77-97,
e-mail:druk.visnyk@donnuet.edu.ua, www.donnuet.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4929 від 07.07.2015 р.*

Підписано до друку 03.07.2017 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура «Times New Roman». Друк — лазерний.
Ум. друк. арк. 14,65. Обл.-вид. арк. 13,76.
Наклад 150 прим. Зам. № XXX.

Друкарня:

ФОП Маринченко С. В.
вул. Героїв АТО, 81-А, оф. 109, м. Кривий Ріг
Дніпропетровська обл., 50086
Свідоцтво про державну реєстрацію
№030567 від 19.01.2007 р.
Тел. (067) 539-66-81